

การสร้างสรรคผลงานศิลปะนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชน ในกลุ่มจังหวัดล้านนา*

ARTWORKS' CREATION FOR COMMUNITY ECONOMIC ENHANCEMENT IN LANNA PROVINCES

ฉวีวรรณ สุวรรณภา

Chaweewan Suwannapha

อภิชา สุขจีน

Aphicha Sukjeen

พัฒนันรี อัฐวงศ์

Patnaree Atawong

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phrae Campus, Thailand

วารภรณ์ ดวงแสง

Waraporn Daowsang

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Maejo University, Thailand

E-mail: yanasophano@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างสรรคผลงานศิลปะนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบไปด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสนทนากลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคเอกสาร ลงพื้นที่ภาคสนาม และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่าการสร้างสรรคผลงานศิลปะเพื่อนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนานั้น เป็นกระบวนการสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมกลุ่ม สร้างงาน สร้างรายได้ ตลอดจนได้รับมาตรฐานชุมชนพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้รับการรับรองและส่งเสริมด้านการตลาดที่จะส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน การสร้างสรรคผลงานศิลปะบนผ้าทั้ง 3 ประเภทต้องอาศัยการออกแบบ การพัฒนา และเครือข่ายในการจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ ที่สอดคล้องกับพื้นฐานและศักยภาพของชุมชน รวมทั้งทรัพยากร ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น องค์กรภาครัฐและ

* Received 29 December 2020; Revised 11 January 2021; Accepted 26 January 2021

เอกชนเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในท้องถิ่น คุณแลส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มอาชีพชุมชนให้มีศักยภาพในเชิงธุรกิจ ทำให้สามารถพัฒนาชุมชนได้อย่างรวดเร็วตรงจุดมากยิ่งขึ้น โดยจะให้ความสำคัญกับการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน มาผสมผสานกับศิลปะสร้างสรรค์แบบใหม่ลวดลายใหม่ บอกเล่าเรื่องราวผ่านสินค้า หรือเรียกว่า “Story Product” ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของคนสมัยใหม่ ที่ตรงกับความต้องการ จนนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา สร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น และชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง

คำสำคัญ: การสร้างสรรค์, การยกระดับ, เศรษฐกิจชุมชน

Abstract

The main significant purpose of this study was to investigate creative artwork creation, leading to community income enhancement. The mixed methods design was applied in this study. The research instruments consisted of in - depth interview and focus group discussion. The data were collected from 30 participants, documents, as well as field trial and analytical description. The results were found that the creation of artworks aims to enhance community income and economic prosperity of Northern provinces, situated in the area of the former Lanna Kingdom. The finding also highlights that its processes not only strengthen communities self - reliant, but also encourage people form a group to work together, leading to economic enhancement and the creation of community standards. Additionally, the result casts a new light on the quality of community products, which is continually improved and certified, leads to marketing certifications and the increase in the value of products. Furthermore, in order to create creative new local products, designing, developing and creating products' distribution network in productive and effective ways are currently required. This suggests that the processes of making products should conform to community's fundamentals and potential, including its resources, local wisdom and culture. As government and private organizations play a vital role in local community's economic and social enhancement, communities are progressively developed faster, better, and smarter. Most importantly, due to the integration of local wisdom and creative modern artworks, as well as the processes of presenting the stories behind local products and brands (or “story product”), the majority of products are designed and created to meet customers' needs. From

these mentioned results, it is clear that local economics and people's quality of life based on self - reliance are continually and sustainably enhanced.

Keywords: Creation, Raising Income, Community Economics

บทนำ

ผ้าถือเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญของมนุษย์ มีพัฒนาการและสืบทอดกันมาแต่โบราณ มีกรรมวิธีการย้อม การทอ ที่สอดคล้องกับชนบประเพณีและวิถีชีวิต (ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ ระหว่างประเทศ, 2557) ในอดีตใช้ผ้าเป็นเพียงเครื่องปกปิดความร้อน หนาว และปกปิดร่างกายเท่านั้น เครื่องนุ่งห่มในอดีตจึงไม่ค่อยมีความซับซ้อน ผ้าที่นำมาใช้ก็เป็นผ้าทอแบบธรรมดา ไม่มีสีสันท ลวดลาย (จรัสพิมพ์ วังเย็น, 2554) ปัจจุบันมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผ้าพื้นเมืองนั้นไม่ได้มีไว้ใช้เฉพาะในครัวเรือน แต่มีเพื่อจำหน่าย เช่น ผ้าทอ ผ้าหม้อห้อม และผ้าต้นมือ รวมถึงเป็นสินค้าอื่น ๆ เช่น กระเป๋า เครื่องนุ่งห่ม ผ้าพันคอ หมอน และผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น ๆ โดยได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐบาลมีนโยบายให้เกิดสินค้า “ OTOP หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ” เกิดการร่วมมือกันของคนในชุมชนเป็นกลุ่มทอผ้าที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นการยกระดับรายได้และวิถีชีวิตของคนในชุมชน “ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ” เป็นแนวทางประการหนึ่งที่จะสร้างความเจริญแก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่ สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น สามารถจำหน่ายในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ ไม่ต้องพึ่งพางบประมาณจากรัฐ และเป็นกระบวนการทางความคิดรวมถึงการบริการ การดูแลการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการรักษาภูมิปัญญาไทย การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี (ภาณุพงศ์ จงชาน สิทธิ, 2563) การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น จุดขายที่รู้จักกันแพร่หลายไปทั่วประเทศ และทั่วโลกแฟชั่นปัจจุบันมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับประเด็นผ้าทอมือ ลวดลาย วัฒนธรรม หรืองานที่ได้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการรณรงค์อนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านเกิดเป็นกระแสแฟชั่นในไทยที่ให้ความสำคัญกับผ้าทอ โดยการนำเอาเทคโนโลยีสมัยเข้ามามีบทบาทในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ รวมถึงการนำเอาองค์ความรู้ทางศิลปะมาปรับใช้ในการสร้างสรรค์รูปแบบของผ้าให้มีความทันสมัยและตรงกับความต้องการของผู้บริโภคอีกด้วย (ปิยะวัน เพชรหมี่ และคณะ, 2561)

การนำเอาศิลปะมาปรับใช้ในกระบวนการผลิตผ้าถือเป็นแนวทางที่สำคัญที่จะช่วยยกระดับและเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัย (ศศิพร ต่ายคำ และนรินทร์ สังข์รักษา, 2558) โดยมีแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการนั้นสามารถแบ่งที่มาของแนวคิดได้ 2 องค์ประกอบ คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์บนพื้นฐานของการใช้มรดกทางวัฒนธรรม (cultural asset) และการพัฒนาผลิตภัณฑ์บนพื้นฐานของการใช้ข้อมูลความต้องการจาก

กลุ่มผู้บริโภค (market oriented) ซึ่งจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมงานฝีมือ และ หัตถกรรมได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ประกอบการที่เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บนพื้นฐานของการใช้มรดกทางวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์จะมีลักษณะที่เน้นเฉพาะความเป็น ภูมิปัญญามรดกทาง วัฒนธรรมของท้องถิ่นมีความเป็นอัตลักษณ์ของตน เช่น รูปแบบ ลวดลาย สี สัน วัสดุ และ กรรมวิธีการผลิต ที่มีลักษณะเฉพาะตัวของตนเอง 2) กลุ่มผู้ประกอบการ ที่ผสมผสานแนวคิด ของการใช้พื้นฐานมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกับข้อมูลความต้องการ จากผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์จะมี ลักษณะที่ผสมผสานความเป็นภูมิปัญญามรดกทาง วัฒนธรรมของท้องถิ่นกับความต้องการของกลุ่ม ผู้บริโภคในเรื่องของการใช้งาน รูปแบบ ลวดลาย วัสดุ คุณภาพ ที่มีการประยุกต์ร่วมสมัยให้ เหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้โดยตัดทอนรายละเอียดลงให้ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมต่อการใช้งานใน ชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น 3) กลุ่มผู้ประกอบการที่ใช้ข้อมูลความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคใน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นหลัก ผลิตภัณฑ์จะมีลักษณะที่เน้นความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคเป็น หลักและเข้ากับสมัยนิยมในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการใช้งาน รูปแบบ ลวดลาย สี สัน วัสดุที่ใช้ในการผลิตและคุณภาพของสินค้า (ตระกูลพันธ์ พัทธเมธา, 2557)

จังหวัดแพร่ เป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ด้านจิตรกรรมของ ลวดลายผ้าพื้นเมือง โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ของชุมชนประเภทผ้าทอ ผ้าหม้อห้อม และผ้าด้นมือ ที่เป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันจากรุ่นสู่รุ่น มีการพัฒนามาเป็นลำดับ จนปัจจุบันได้ กลายเป็นสินค้าที่สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนได้เป็นอย่างดี (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์จังหวัดแพร่, 2562) โดยผ้าทอที่เป็นที่รู้จักของ กลุ่มผู้บริโภค คือผ้าทอกระเหรี่ยงของชุมชนบ้านค่างใจ อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ส่วนผ้าหม้อ ห้อม ถือเป็นสินค้าผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ้าหม้อห้อมของ ชุมชนทุ่งไหล้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ (จิราพัทธ์ แก้วศรีทอง, 2563) และผ้าด้นมือ ของชุมชนบ้านต้นไคร้ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ สินค้าผลิตภัณฑ์เหล่านี้ แต่เดิมนั้นมักจะถูก จำกัดแต่เพียงรูปแบบเดิม ๆ มักจะเป็นเพียงเสื่อ หรือ กางเกง กระโปรง ที่ยังไม่มี การนำเอา องค์ความรู้ทางศิลปะมาสร้างลวดลายบนผืนผ้า ผลผลิตและกลุ่มผู้บริโภคจึงมีเพียงเฉพาะกลุ่ม เท่านั้น การนำเอาศิลปะเชิงสร้างสรรค์มาประยุกต์ในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ และการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ จะช่วยให้สินค้าผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ตรงตาม ความต้องการของผู้บริโภค (อิสริยาภรณ์ ไชยสูง, 2560) และเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าที่จะส่ง ผลต่อการ สร้างความเข้มแข็งของชุมชน เกิดระบบวิสาหกิจชุมชนที่มีชุมชนเป็นฐาน รวมถึงสร้างรายได้ ให้แก่ชุมชนอีกวิธีการหนึ่ง

ดังนั้น จากความสำคัญและที่มาของปัญหาดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่ ศึกษาวิจัย การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่ม จังหวัดล้านนา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน และเกิดการพัฒนาส่งเสริม บูรณาการงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์ในด้านผ้าหม้อห้อม ผ้าทอ ผ้าด้นมือ ไปสู่การยกระดับรายได้

สู่เศรษฐกิจชุมชน โดยมีชุมชนเป็นผู้รับผลประโยชน์และเกิดการเพิ่มรายได้ให้กับชนชนอย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนต่อไปมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานของการวิจัย 3 ประเภท คือ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยมีวิธีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา” คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยทั้งหมด 30 คน ผู้ให้ข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ หอการค้าจังหวัดแพร่ ผู้ประกอบการผ้าทอ ผ้าหม้อห้อม และผ้าด้นมือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การท่องเที่ยว พัฒนาชุมชน วัฒนธรรม อุตสาหกรรมจังหวัด ปรากฏท้องถิ่น นักวิชาการด้านศิลปะ/ผู้รู้ในด้านสาขาศิลปะ รวมทั้งทั้งหมด 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย

1. **แบบสัมภาษณ์ (Interviews)** กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในกลุ่มจังหวัดล้านนา ผ้าทอมือ ผ้าด้นมือ และผ้าหม้อห้อม โดยการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม (Focus groups Discussion) ได้แก่

1.1 ประวัติความเป็นมาและการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะสร้างสรรค์ในกลุ่มจังหวัดล้านนาเกี่ยวกับ ผ้าทอมือ ผ้าด้นมือ และผ้าหม้อห้อม

1.2 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในกลุ่มจังหวัดล้านนาสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชน

2. **แบบสนทนากลุ่ม (Focus groups Discussion)**

2.1 ประวัติความเป็นมาและการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะสร้างสรรค์ในกลุ่มจังหวัดล้านนาเกี่ยวกับ ผ้าทอมือ ผ้าด้นมือ และผ้าหม้อห้อม

2.2 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในกลุ่มจังหวัดล้านนาเกี่ยวกับ ผ้าทอมือ ผ้าด้นมือ และผ้าหม้อห้อม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประมวลองค์ความรู้ ศึกษาบริบทพื้นที่ กระบวนการคิด วิถีชีวิตของชุมชนจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study) รวมถึงการเก็บข้อมูลเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อย ในส่วนของการวิจัยในภาคสนามเพื่อส่งเสริมการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของเยาวชนและผู้สูงอายุในกลุ่มล้านนา ดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยในภาคสนาม (Field Study) โดยดำเนินการ ดังนี้

1. จัดประชุมทีมวิจัย โดยอธิบายรายละเอียดในการเก็บข้อมูลตลอดจนการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ประกอบการวิจัย ได้แก่ เครื่องบันทึกภาพและเสียง และความพร้อมของอุปกรณ์เครื่องมือการทำงานทางศิลปะเชิงสร้างสรรค์แก่คณะผู้วิจัย
2. ร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในกลุ่มจังหวัดล้านนาโดยศึกษาจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม ภาพถ่าย เอกสารแสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นมาของศิลปะล้านนา
3. ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูล ในพื้นที่เป้าหมายและสถานที่เก็บข้อมูล ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงรายละเอียดของการดำเนินงานวิจัย
4. เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างแบบบันทึกการสังเกต (field note) เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล เมื่อได้แนวคำถามแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความเที่ยง ตรงของเนื้อหานอกจากนี้ ผู้วิจัยได้จัดเตรียมกล้องบันทึกภาพนิ่ง รวมทั้งเครื่องบันทึกแถบเสียง
5. ประชุมจัดเตรียมพื้นที่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของเยาวชนและผู้สูงอายุในกลุ่มล้านนา กำหนดวันเวลาและสถานที่ดำเนินกิจกรรม
6. สังเคราะห์ข้อมูลการสร้างสรรค์ศิลปะของเยาวชนและผู้สูงอายุในจังหวัดแพร่ ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน โดยการผสมผสานระหว่างศิลปะแบบดั้งเดิมกับศิลปะร่วมสมัยให้เกิดเป็นผลงานทางศิลปะที่มีอัตลักษณ์ทางศิลปะของผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มรายได้จากการสร้างสรรค์ศิลปะของเยาวชนและผู้สูงอายุที่เกิดผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์ของศิลปะทางที่จะนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามเนื้อหา (Content analysis) แล้วสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เมื่อได้รับข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากการวิเคราะห์จากเอกสาร ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) หลังจากนั้น ผู้วิจัยยืนยันความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลด้วยการให้บุคคลที่อยู่ในปรากฏการณ์ที่ศึกษาและบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษาตรวจสอบและรับรองความถูกต้อง ซึ่งการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลด้วยวิธีนี้ ผู้วิจัยใช้กับข้อมูลเบื้องต้นและข้อมูลที่เป็นส่วน

ที่ผู้วิจัยได้ตีความแล้วนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Presentation) ประกอบภาพถ่ายและการพรรณนาความประกอบการบรรยายเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ของเยาวชนและผู้สูงอายุในกลุ่มจังหวัดล้านนาเพื่อให้เห็นถึงกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในกลุ่มจังหวัดล้านนา การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา

ผลการวิจัย

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา พบว่า

1. การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ้าหม้อห้อมเพื่อนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนนั้น การหนุนเสริมและการให้การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนและองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้การช่วยเหลือและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณและองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่กลุ่มเพื่อจะได้มีความรู้และทักษะรอบด้าน สามารถดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอย่างราบรื่นและยั่งยืนบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง การพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องให้ทันสมัยเป็นที่ต้องการของตลาด โดยเน้นศักยภาพของชุมชน ทรัพยากร ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยได้รับความร่วมมือด้านการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าหม้อห้อมจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแพร่ ได้พัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เฉพาะเกี่ยวกับผ้าพื้นเมืองจังหวัดแพร่ทุกอย่าง ซึ่งในปัจจุบันได้มีการสร้างกลุ่ม Young designer เพื่อเป็นนักออกแบบรุ่นใหม่ รวมถึงผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถในการออกแบบในรูปแบบสากลนิยม ให้ผู้ประกอบการกำหนดแบรนด์ ตัวผ้าพื้นเมือง เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์ มีอัตลักษณ์ของตนเอง ดูแปลกตาสามารถให้สินค้าเข้าถึงทุกกลุ่มระดับบน ระดับกลาง และระดับล่าง พร้อมทั้งผลักดันพัฒนาผู้ประกอบการในเรื่องของกระบวนการคิดเป็นหลัก ในปี 2563 จะมีการเข้าค่ายอบรมให้ความรู้ให้กับผู้ประกอบการเกี่ยวกับ “การคิดเชิงออกแบบ” “Design Thinking” กระบวนการคิดที่อิงจากลูกค้าเป็นหลัก โดยสอนให้ผู้ประกอบการรู้ว่าลูกค้าของเขาคือใคร ถ้าผู้ประกอบการสามารถเข้าใจปัญหาลูกค้า รู้ว่ากลุ่มลูกค้าเป็นใคร เขาก็จะสามารถผลิตสินค้าให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย เพิ่มมูลค่าของสินค้าทำให้สามารถยกระดับสินค้าขึ้นมาได้ และเป็นการยกระดับผ้าพื้นเมืองแพร่อีกระดับหนึ่ง ในปี 2564 ซึ่งได้มีโครงการออกแบบผ้าหม้อห้อมธรรมชาติ และสามารถติดตามโครงการในหลาย ๆ ช่องทางโดยสำนักงานจะเป็นหน่วยงานที่ผลักดันให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการทดสอบตลาด และผลิตภัณฑ์ที่ออกจำหน่ายสามารถจับต้องได้ และใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน สำหรับลวดลาย การมัดย้อม การกีดสี กัดลาย ล้วนเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้น ๆ

รวมถึงการเพิ่มช่องทางด้านการตลาด ประธานหอการค้าจังหวัดแพร่ ได้เสนอแนวทางการพัฒนาของหม้อห้อม ว่าการสร้างนักรการตลาด นักการขาย ตลาดสินค้าออนไลน์ เป็นการปรับตัวให้เข้าการขายรูปแบบใหม่ เพื่อสรรหานักการตลาดรุ่นใหม่ให้กับพัฒนาชุมชน การโชว์สินค้า แล้วไลน์สดขายของ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการขายสินค้าในปัจจุบัน อีกทั้งการขนส่งสินค้าค่อนข้างมาก มีหลากหลายบริษัทที่ให้บริการเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลายในยุคปัจจุบันได้ อีกตัวเลือกหนึ่งก็คือ การสร้างแบรนด์ การกำหนดแบรนด์ให้กับสินค้าเป็นการสร้างเรื่องราวที่บ่งบอกตัวตนของสินค้าออกมา ฟุ้งไฮ้คือ แบนด์ของผ้าหม้อห้อม การเล่าเรื่องราวผ่านสินค้า หรือเรียกว่า “Story Product” เป็นการบอกเล่าเรื่องราวของสินค้าให้คนทั่วไปได้จดจำสินค้านั้น ๆ ได้ดี เพราะเป็นการขายเรื่องราวอาจจะทำให้ร่วมสมัยได้และส่งเสริมมูลค่าสินค้าไปยังลูกค้าที่อยู่ต่างประเทศด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ นายกฤษณะ วัลลภาชัย ในฐานะตัวแทนนักออกแบบรุ่นใหม่ ซึ่งได้รับเลือกให้เป็น Young designer ได้ออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าหม้อห้อม โดยเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าหม้อห้อมโดยใช้ผ้าชนิดอื่นมาประกอบ เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า โดยมีลูกค้ากลุ่มเป้าหมายสมัครเป็นสมาชิกการจัดจำหน่ายโดยการส่งผลิตภัณฑ์ให้กับลูกค้าถึงบ้าน โดยไม่มีขายหน้าร้าน ใช้วิธีการขายออนไลน์ ซึ่งส่วนใหญ่ราคาสินค้าค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นงานที่ทำด้วยมือ ดังนั้น การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะบนผืนผ้าหม้อห้อมเพื่อนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนจะต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานเพื่อสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมกลุ่ม สร้างงาน สร้างรายได้ พัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้รับการรับรองและแสดงเครื่องหมายการรับรอง เพื่อส่งเสริมด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ ให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยเน้นการสร้างสรรค์ผลงานผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับพื้นฐานและศักยภาพของชุมชนรวมทั้งทรัพยากร ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยองค์กรภาครัฐและเอกชนเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในท้องถิ่น ดูแลส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มอาชีพชุมชนให้มีศักยภาพในเชิงธุรกิจ ทำให้สามารถพัฒนาชุมชนได้อย่างรวดเร็วและตรงจุดมากยิ่งขึ้น

2. การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ้าทอเพื่อนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนนั้น การสร้างสรรค์ลวดลายเพื่อตอบรับกับความต้องการของลูกค้าเป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จำเป็นต้องศึกษาเป็นลำดับแรก การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่ดีต้องสอดคล้องกับพฤติกรรมความต้องการของผู้ใช้ การสอบถามหรือสำรวจความต้องการเบื้องต้นลำดับแรกเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับการออกแบบ ซึ่งผลิตภัณฑ์จะได้รับการตอบรับจากผู้บริโภคเป็นอย่างดีหรือขายได้ดีและมีราคาที่เหมาะสม การศึกษาการตลาดสินค้าเป็นแนวทางหนึ่งเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอให้ตรงกับความต้องการของสังคม การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ้าทอนำไปสู่

การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยปัจจัยภายในและภายนอกเป็นตัวขับเคลื่อนผลงานผลิตภัณฑ์สู่ตลาดภายนอก โดยปัจจัยภายใน ได้แก่ ความร่วมมือของชุมชนในฐานะเจ้าของวัฒนธรรมในการเปิดโอกาสได้เรียนรู้เพื่อรับเอาแนวคิดจากภายนอกมาพัฒนาผลงานผ้าทอให้เกิดมูลค่าเพิ่มมากกว่าเดิม และปัจจัยภายนอก ได้แก่ องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้และช่วยพัฒนาทักษะการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค รวมถึงการสร้างเครือข่ายในการประชาสัมพันธ์และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอเป็นที่รู้จักและเป็นที่ต้องการของกลุ่มผู้บริโภคภายนอก รวมถึงเครือข่ายความร่วมมือเพื่อร่วมกันสร้างสรรค์ผ้าทอและการส่งเสริมด้านการนำผ้าทอเข้าสู่ตลาดย่อมต้องอาศัยความร่วมมือเป็นเครือข่ายให้การส่งเสริมและสนับสนุนกันอย่างต่อเนื่อง การเข้ามามีส่วนร่วมด้านเครือข่ายผ้าทอทั้งภาครัฐและเอกชนทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดในการสร้างสรรค์ผ้าทอ รวมถึงการเปิดพื้นที่ชุมชนให้เป็นที่รู้จักในสังคม

3. การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ้าพื้นเมืองเพื่อนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนนั้น พบว่ากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ้าพื้นเมืองเพื่อนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา ควรมุ่งให้ความสำคัญของการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาพัฒนาและสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น มีคุณภาพ มีจุดเด่น มีเอกลักษณ์ มีการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ สร้างงาน สร้างรายได้ ตลอดจนได้รับมาตรฐานชุมชน พัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชน ให้ได้รับการรับรองและแสดงเครื่องหมายการรับรอง เพื่อส่งเสริมด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ้าพื้นเมืองเพื่อนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชน โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่มุ่งให้ความสำคัญของการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาผสมผสานกับแนวคิดศิลปะเชิงสร้างสรรค์ มาพัฒนาและสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น มีคุณภาพ มีจุดเด่น มีเอกลักษณ์ โดยนำไปเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าแขวน ผ้าห่ม และหมอนอิง ตลอดจนถึงมีกระบวนการคิดเชิงออกแบบ” หรือ “Design Thinking” กระบวนการคิดที่อิงจากลูกค้าเป็นหลักโดยสอนให้ผู้ประกอบการรู้ว่าลูกค้าของเขาคือใคร ถ้าผู้ประกอบการสามารถเข้าใจปัญหาลูกค้า รู้ว่ากลุ่มลูกค้าเป็นใคร เขาก็จะสามารถผลิตสินค้าให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย เพิ่มมูลค่าของสินค้า ทำให้สามารถยกระดับสินค้าขึ้นมาได้ แนวทางการพัฒนาผ้าพื้นเมืองควรสร้างนักการตลาด นักการขาย ตลาดสินค้าออนไลน์ เป็นการปรับตัวให้เข้าการขายรูปแบบใหม่ เพื่อสรรหานักการตลาดรุ่นใหม่ให้กับพัฒนาชุมชน การโชว์สินค้าซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการขายสินค้าในปัจจุบัน อีกทั้งการขนส่งสินค้าค่อนข้างมากมีหลากหลายบริษัทที่ให้บริการเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับช่องทางบริหารจัดการจำหน่ายที่หลากหลายในยุคปัจจุบันได้ อีกตัวเลือกหนึ่งก็

คือ การสร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเป็นการสร้างเรื่องราวที่บ่งบอกตัวตนของสินค้าออกมา การเล่าเรื่องราวผ่านสินค้า หรือเรียกว่า “Story Product” เป็นการบอกเล่าเรื่องราวของสินค้าให้คนทั่วไปได้จดจำสินค้านั้น ๆ ได้ดี

สรุปได้ว่า การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเพื่อนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา ผลิตภัณฑ์ผ้าหม้อห้อม ผ้าทอมือและผ้าด้นมือ เป็นการสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมกลุ่ม สร้างงาน สร้างรายได้ตลอดจนได้รับมาตรฐานชุมชน พัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้รับการรับรองและแสดงเครื่องหมายการรับรอง เพื่อส่งเสริมด้านการตลาด ให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคที่สอดคล้องกับพื้นฐานและศักยภาพของชุมชนรวมทั้งทรัพยากร ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น องค์กรภาครัฐและเอกชนเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในท้องถิ่น ดูแลส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มอาชีพชุมชนให้มีศักยภาพในเชิงธุรกิจ ทำให้สามารถพัฒนาชุมชนได้อย่างรวดเร็วและตรงจุดมากยิ่งขึ้น โดยจะให้ความสำคัญกับการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน มาผสมผสานกับศิลปะสร้างสรรค์แบบใหม่ลวดลายใหม่ บอกเล่าเรื่องราวผ่านสินค้า หรือเรียกว่า “Story Product” ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของคนสมัยใหม่โดยกลุ่ม Young designer จนกลายเป็นรูปผลิตภัณฑ์ที่ต้องการตามกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเพื่อนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา การนำภูมิปัญญาชาวบ้าน และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาพัฒนาและสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น มีคุณภาพ สร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ สร้างงาน สร้างรายได้ จึงเป็นการยกระดับรายได้ของคนในชุมชน

อภิปรายผล

จากการวิจัย การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเพื่อนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา อภิปรายผลได้ดังนี้ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะประเภทผลิตภัณฑ์ผ้าด้นมือ ผ้าหม้อห้อมและผ้าทอมือ เป็นการสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมกลุ่ม สร้างงาน สร้างรายได้ตลอดจนได้รับมาตรฐานชุมชน พัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้รับการรับรองและแสดงเครื่องหมายการรับรอง เพื่อส่งเสริมด้านการตลาด ให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคที่สอดคล้องกับพื้นฐานและศักยภาพของชุมชนรวมทั้งทรัพยากร ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น องค์กรภาครัฐและเอกชนเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในท้องถิ่น ดูแลส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มอาชีพชุมชนให้มีศักยภาพในเชิงธุรกิจ รวมถึงองค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐจะต้องส่งเสริมสนับสนุนด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยง เพื่อให้ทำให้สามารถพัฒนาชุมชนได้อย่างรวดเร็วและตรงจุดมากยิ่งขึ้น (ตุณท์ ชมชื่นและ

สมชายใจบาน, 2558) โดยจะให้ความสำคัญกับการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน มาผสมผสานกับ ศิลปะสร้างสรรค์แบบใหม่ลวดลายใหม่ บอกเล่าเรื่องราวผ่านสินค้า หรือเรียกว่า “Story Product” ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของคนสมัยใหม่โดยกลุ่ม Young designer จนกลายเป็นรูปผลิตภัณฑ์ที่ต้องการตามกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเพื่อนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา ตลอดจนถึงการนำเอา เทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือ สื่อ Social Media มาเป็นกระบอกเสียงในการประชาสัมพันธ์สินค้า ผลิตภัณฑ์ เพื่อให้กลุ่มผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายมากยิ่งขึ้น (ปิยะวัน เพชรหมี และคณะ, 2561) สำหรับในด้านการตลาดนั้น สื่อออนไลน์ประเภท Facebook, Line ถือว่ามีความสำคัญมากในสังคมปัจจุบันที่จะช่วยประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ให้เข้าถึงคนทุกกลุ่มวัย การนำภูมิปัญญาชาวบ้าน และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาพัฒนาและสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น มีคุณภาพ สร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ สร้างงาน สร้างรายได้ จึงเป็นการยกระดับรายได้ของคนในชุมชน

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการพัฒนาและยกระดับรายได้ผลงานด้านศิลปะเชิงสร้างสรรค์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอยู่ตลอดระหว่างสมาชิกหรือผู้ประกอบการด้วยกัน หรือนำวิทยากรที่มีความรู้ นักออกแบบมืออาชีพ นักออกแบบรุ่นใหม่ Young Designer ประชาชนท้องถิ่น หรือ ประชาชนชาวบ้านที่เชี่ยวชาญเป็น ผู้ถ่ายทอดให้ความรู้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าหม้อห้อม ผ้าทอมือและผ้าด้นมือ เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภครวมถึงการสร้างเครือข่ายในการประชาสัมพันธ์และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่ต้องการของกลุ่มผู้บริโภค กระบวนการสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์ผ้าหม้อห้อม ผ้าทอและผ้าด้นมือ ที่จะช่วยยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชน รวมถึงกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษให้แก่เยาวชนและผู้สูงอายุแล้ว ยังก่อให้เกิดการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดล้านนา คือ 1) ชุมชนบ้านทุ่งไหล้ง เป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ผ้าหม้อห้อมที่หลากหลาย อาทิ เช่น ผลิตภัณฑ์เสื้อหม้อห้อม ผ้าปูโต๊ะ ชุดมัดย้อม ผ้ามาน ปลอกหมอน ผ้าคลุมไหล่ ผ้าพันคอ กระเป๋า ฯลฯ และเป็นแหล่งเรียนรู้ถ่ายทอดกระบวนการมัดย้อมผ้าหม้อห้อม เริ่มจากต้นน้ำ คือการคัดเลือกวัตถุดิบ กลางน้ำ คือกระบวนการผลิต และปลายน้ำ คือการจัดจำหน่าย 2) ศูนย์เรียนรู้และจำหน่ายผ้าทอกระเหรี่ยงครบวงจร เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านวิถีชีวิตของชุมชนกระเหรี่ยงบ้านค่างใจ จังหวัดแพร่ และเป็นศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตของชาวกระเหรี่ยง ปัจจุบันมีการเปิดรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาศึกษาถึงกระบวนการสร้างสรรค์ผ้าทอกระเหรี่ยงอย่างครบวงจร 3) ศูนย์เรียนรู้และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าด้นมือ เป็นศูนย์การเรียนรู้และถ่ายทอดจากกลุ่ม

สมาชิกในชุมชนต้นไคร้ ปัจจุบันมีเยาวชนและผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้อย่างต่อเนื่องรวมถึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าต้นมือ อาทิ เช่น หมอน กระเป๋า ผ้าปูโต๊ะ ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้น การที่จะช่วยยกระดับเพิ่มมูลค่าของสินค้าผลิตภัณฑ์นั้น จำเป็นจะต้องอาศัยหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่เข้ามาช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้การผลิตสินค้าที่สนองต่อความต้องการของผู้บริโภค โดยการสนับสนุนงบประมาณ การสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนให้มีการอบรมนำความรู้ใหม่ ๆ มาอบรมให้กับผู้ประกอบการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการสนับสนุนด้านการพัฒนาตลาด มีการส่งเสริมช่องทางการตลาด เช่น การจัดงานแสดงสินค้า OTOP ในงานต่าง ๆ มีการประชาสัมพันธ์ลงในเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดหาช่องทางตลาดให้กับผู้ประกอบการโดยการประชาสัมพันธ์การจำหน่ายในช่องทางโซเชียลมีเดีย (Facebook, Line, เว็บไซต์ของกลุ่ม) เพื่อสะดวกต่อลูกค้าที่อยู่ต่างจังหวัดและเป็นการประชาสัมพันธ์ให้จังหวัดอื่น ๆ ได้ทราบให้เป็นที่แพร่หลายไปยังต่างจังหวัดเพื่อให้มีช่องทางในการจำหน่ายเพิ่มมากขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเพื่อนำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา ผลิตภัณฑ์ผ้าต้นมือ ผ้าหม้อห้อมและผ้าทอมือ เป็นการสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมกลุ่ม สร้างงาน สร้างรายได้ ตลอดจนได้รับมาตรฐานชุมชน พัฒนาคูณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้รับการรับรองและแสดงเครื่องหมายการรับรอง เพื่อส่งเสริมด้านการตลาด ให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคที่สอดคล้องกับพื้นฐานและศักยภาพของชุมชนรวมทั้งทรัพยากร ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น องค์การภาครัฐและเอกชนเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในท้องถิ่น ดูแลส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มอาชีพชุมชนให้มีศักยภาพในเชิงธุรกิจ ทำให้สามารถพัฒนาชุมชนได้อย่างรวดเร็วและตรงจุดมากยิ่งขึ้น โดยจะให้ความสำคัญกับการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน มาผสมผสานกับศิลปะสร้างสรรค์แบบใหม่ลวดลายใหม่ บอกเล่าเรื่องราวผ่านสินค้าหรือเรียกว่า “Story Product” ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของคนสมัยใหม่โดยกลุ่ม Young designer จนกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องการตาม นำไปสู่การยกระดับรายได้สู่เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดล้านนา สร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น มีคุณภาพ สร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ สร้างงาน สร้างรายได้ จึงเป็นการยกระดับรายได้ของคนในชุมชน รวมถึงช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนให้มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนบนฐานของวัฒนธรรมชุมชนต่อไป สำหรับประเด็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้นั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมผลงานของผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในการสร้างสรรค์ผลงานผลิตภัณฑ์ชุมชน การพัฒนา

ผลิตภัณฑ์ชุมชนตามอัตลักษณ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานกับศิลปะสร้างสรรค์แบบใหม่ เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ตลอดจนถึงมีการบอกเล่าเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ หรือเรียกว่า “Story Product” โดยใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์เพื่อเป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์จำหน่ายสินค้า

เอกสารอ้างอิง

- จรัสพิมพ์ วังเย็น. (2554). แนวคิดหลังสมัยการย้อนสู่โลกแห่งภูมิปัญญา. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ, 13(1), 20-23.
- จิราพัทธ์ แก้วศรีทอง. (2563). การจัดการและพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเชื่อมโยงสู่วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดแพร่: กรณีการทำผ้าหม้อห้อมของชาวไทยพวน. วารสารพัฒนาสังคม, 22(1), 69-81.
- ตระกูลพันธ์ พัทธเมธา. (2557). ผลิตภัณฑ์ที่ถดถอยกับการพัฒนาสู่สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย สาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปะ, 36(3), 71-73.
- ตุณฑ ชมชื่นและสมชายใจบาน. (2558). การเสริมสร้างศักยภาพการผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าทอกระเหรี่ยง ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์: กรณีชุมชนตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต, 3(2), 203-214.
- ปิยะวัน เพชรหมี และคณะ. (2561). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองในจังหวัดเพชรบูรณ์สู่การพัฒนาเชิงพาณิชย์. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ภาณุพงศ์ จงขานสิทธิ์. (2563). ผ้าชนเผ่าในล้านนา: รูปแบบ ความสวยงาม และคุณค่าของหัตถกรรมคนชายขอบ. วารสารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 20(1), 26-39.
- ศศิพร ต่ายคำ และนรินทร์ สังข์รักษา. (2558). การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดราชบุรี. วารสาร Veridian E - Journal, Silpakorn University, 8(1), 606-632.
- ศุภย์สงเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ. (2557). เอกลักษณ์และศิลปะลวดลายชาวเขา. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สยามคัลเลอร์พรีน จำกัด.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์จังหวัดแพร่. (2562). รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดแพร่ประจำปี 2562 . จังหวัดแพร่: เมืองแพร่การพิมพ์ จำกัด.
- อิสริยาภรณ์ ไชยสูง. (2560). กลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านพระพุทบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถิง จังหวัดลำพูน. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.